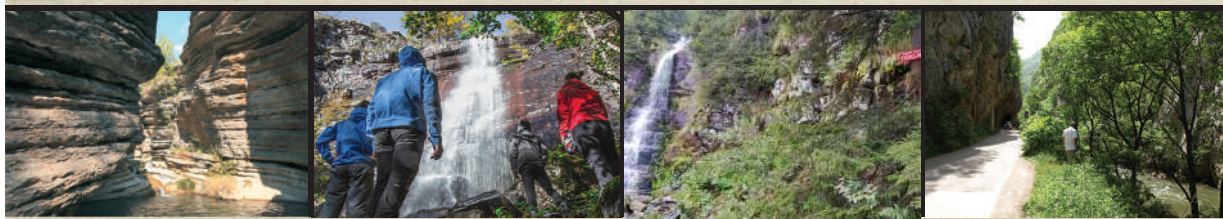

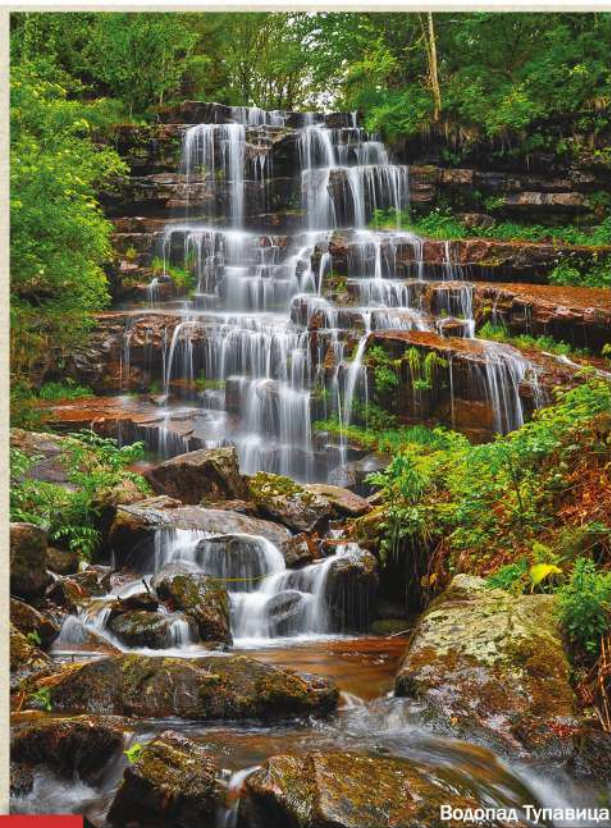

ВОДОПАДИ, КЛИСУРЕ И ПЕЋИНЕ

WATERFALLS, GORGES AND CAVES

Водопад Тупавица

Водопад Пиљ

ВОДОПАДИ СТАРЕ ПЛАНИНЕ

јединствени доживљај!

Водопад Тупавица

Висине око 15 метара, налази се у непосредној близини села Дојкинци, у Парку природе Стара планина. Најпоузданији оријентир за скретање ка водопаду су Лилина чесма и брвно преко реке у њеној непосредној близини.

Удаљен је 4 км од планинарског дома Дојкинци. Најусликанији водопад у Србији, двадесетак метара од пута према строгом резервату природе "Арбиње". Обележен је пут и уређен приступ око водопада Тупавица.

Пиљски водопад

Висине 64 метара, други је по висини водопад у Србији. Налази се на око 4км јужно од села Топли До, на Старој планини. Смештен је у неприступачном и шумовитом пределу испод врха Пиљ (1467мнв) на Пиљском потоку. Због своје забачености откривен је тек 2002.године. До тада за њега су знали само мештани села, искрени љубитељи природе и планинари. Налази се на надморској висини од око 1400 метара. Од села Топли до, обележен је туристичком сигнализацијом и представља импозантну туристичку атракцију. Овај јединствени приказ једноставно морате доживети!!

WATERFALLS OF STARA PLANINA MOUNTAIN

a unique experience

Tupavica Waterfall

Is about 15 m high, it is located nearby village Dojkinci, in the part of Stara Planina Mountain called Visok. The most reliable landmarks for finding the waterfall are Lilly's fountain (Lilina cesma) and the nearby footbridge.

Waterfall Pilj

With 64 m height, it is the second highest waterfall in Serbia. It is situated about 4 km south of village Topli Do on Stara Planina mountain. It is located in an inaccessible forest area bellow Pilj mountain peak (1467m altitude), on the Pilj creek. Because of its isolated position, it was not discovered until 2002. Before the official discovery, only the locals and some nature enthusiasts and hikers knew that it existed. It is situated on 1400m altitude. This waterfall is marked by tourist signalization from village Topli Do and presents an impressive tourist attraction.

Водопад Чунгуљ

Чунгуљски скок

Налази се на Топлодолској реци, у близини села Топли До, на Старој планини. Висок је 40 метара и налази се на надморској висини од 1400 метара. Име је добио према планинском врху “Чунгуљ” у чијем подножју се налази водопад. Покривен је прелепом густом шумом, није лако доступан и препоручује се планинарски водич. Открила га је група истраживача 1996.год.

Куртулски скок

На само пар стотина метара од Јаворске реке, у близини села Топли До, налази се минијатурни теснац са каскадним водопадом, а узводно од њега, неколико стотина метара даље, још један мањи водопад. Висина Куртулског скока износи 27 метара.

Cunguljski skok Waterfall

Is on the Toplodolska river, near village Topli Do, on Stara Planina. It is 40 m high and it is located at 1400 m altitude. This waterfall is located at the base of mountain peak "Cungulj" and it is named after it. It is surrounded by a thick forest, rather hard to reach and it requires a guide to find. It was discovered by a group of researchers in 1996.

Kurtulski skok Waterfall

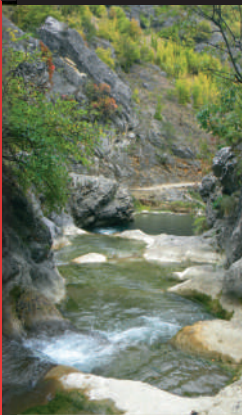
Just a couple of hundred meters from the Javorska river, near village Topli Do, there is a miniature gorge with a cascade waterfall. A couple of hundred meters upstream from it, there is one more smaller waterfall. Kurtulski skok waterfall is 27 m high.

Клисура Владикине плоче

Клисура реке Јерме

КЛИСУРЕ СТАРЕ И ВЛАШКЕ ПЛАНИНЕ изазов за сваког!

Клисура Владикине плоче

Налази се на 2,5 километара од села Рсовци, на Старој планини. Протеже се до села Паклештица и почетка Завојског језера. Најдужи и најдубљи део ове клисура зове се "Владикине плоче", где клисура достиже дубину од преко 150 метара, са вертикалним и изузетно стрмим и неприступачним литицама. Клисуру карактерише богатство флоре и фауне. Сама клисура, као и јединствена пећина Владикине плоче обележена је пешачком сигнализацијом од села Рсовци до села Паклештица и до ње је могуће доћи само пешице. У овом делу Старе планине, кроз клисуру Владикине плоче, сваке године средином августа месеца се организује Рафтинг Владикине плоче, планинском реком Височицом, у организацији спортских и екстремних клубова из Пирота.

Клисура реке Јерме

Специјални резерват природе Јерма чини јединствен комплекс долина и кречњачких клисура са импозантним литицама, које су изузетне флористичке и фитоценолошке разноврсности са екосистемима и присуством великог броја ендемичних, ретких и угрожених биљних и животињских врста. Изузетној предеоној разноврсности и лепоти посебну атрактивност дају изразити геоморфолошки облици, бројни спелеолошки објекти, али и интересантни и значајни хидрографски феномени и процеси.

Клисура Градашничке реке

Веома атрактивна клисура дугачка више од 1км. Засеци кањона стрми су и веома неприступачни. Налази се на 4км од града, недалеко од села Градашница. У самој клисури налази се Даг бањица, врело из којег избија топла лековита вода. По искуствима становника овог краја, посебно је ефикасна код лечења рана.

GORGES OF Stara planina and Vlaska planina MOUNTAIN challenge for everyone

Vladikine ploce Gorge

The Vladikine ploce Gorge is 2.5 km far from village Rsovci, on Stara Planina mountain. It stretches to village Paklestica and the Lake of Zavoj. The deepest and the longest part of this gorge is called Vladikina ploca, where the gorge reaches the depth of 150 m, with extremely stiff and inaccessible cliffs. This gorge is rich with flora and fauna. It is marked by hiking signalization from village Rsovci to village Topli Do and it can be reached only on foot.

Every August, extreme sport clubs from Pirot organise Rafting in this area, on the Visocica river.

Gorge of the Jerma river

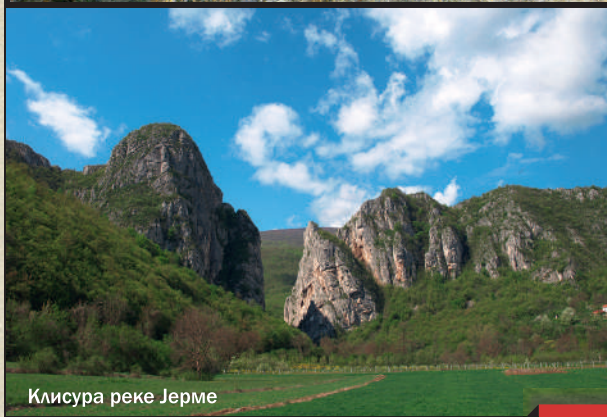
Special Nature Reserve "Jerma" makes a unique complex of valleys and limestone gorges with impressive cliffs, which are exceptionally floristic and have phytocenoses diversity with ecosystems, presence of a large number of endemic, endemo-relict, rare and endangered plant and animal species. To outstanding landscape diversity and beauty, special attractiveness is given by geomorphological forms, numerous speleological objects, and also by interesting and important hydrographic phenomena and processes.

Gorge of the Gradasnica river

It is a very attractive gorge and more than 1 km long. It has extreme and stiff canyon cuts. This gorge is 4 km far from the town, nearby village Gradasnica. Furthermore, there is a hot spring Dag-Banjica in this gorge, a spring with healing hot water. The residents consider it healing, especially for wounds.

Клисура Владикине плоче

Клисура реке Јерме

Клисура Росомачке реке

Река која припада сливу реке Височице, на Старој планини, створила је импозантну клисуру. Обележена је и до ње се стиже пешице или бициклом. На улазу се налази сурова лепота стрмих и неприступачних литаца. Препуна је малих лонаца (винова) у издубљеним окнима стена, који увећавају лепоту ове клисуре. Јединствен приказ рељефа овог дела Старе планине представља праву ризницу неоткривеног богатства за све љубитеље природе.

Клисура реке Темштица

Најузбудљивија клисура у овом делу пиротске општине, или како је мештани називају "Мали Колорадо". Кроз Темачку клисуру тече река Темштица која ствара засеке и стрме литице, на појединим местима високе и преко 100 метара. Оно што посебно издвајамо из овог краја Старе планине јесте богатство реке поточном пастрмком, као и излетишта и одмаралишта у пределу саме клисуре.

Кањон реке Височице

Један од најнеистраженијих кањона у овом делу Србије, кроз који протиче Височица, планинска река са највећим падом у Србији и обиљем аутохтоне врсте рибе, поточне пастрмке. Кањон је врло живописан, његове литице су на појединим местима врло стрме и неприступачне, високе и по неколико десетина метара метара.

Gorge of the Rosomac river

This river, which belongs to the river basin of the Visocica river, on Stara Planina mountain, created an impressive gorge. This gorge is marked and reachable on foot or by bicycle. A tourist will be welcomed by the cruel beauty of the stiff and inaccessible cliffs at the entrance of the gorge. Gorge is full of small pots (whirlpools) in rock pits which emphasise its beauty. The unique scenery of this part of landscape of Stara Planina is a real undiscovered treasure for all nature lovers.

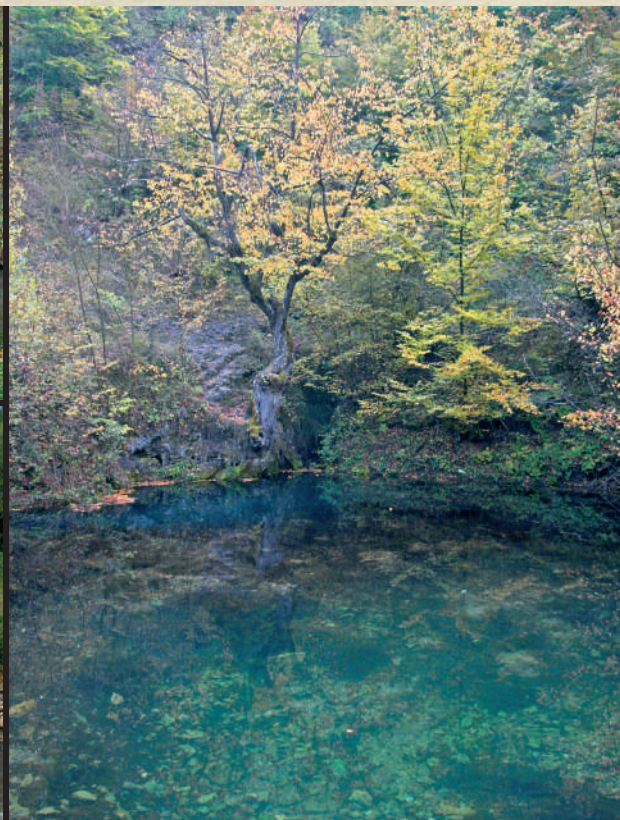
Gorge of the Temstica river

The most attractive gorge in this part of Pirot municipality is the gorge of Temstica river, also called "Little Colorado". The Temstica river flows through this gorge creating cuts and stiff cliffs that are sometimes up to 100 m high. The river Temstica is a river rich in river trout and vacation areas and resorts which are worth pointing out.

Canyon of the Visocica river

This canyon is one of the least explored canyons in this part of Serbia. The Visocica river, a mountain river with the biggest downfall in Serbia, flows through it. The river is populated by plenty of autochthonous fish species, river trout (*salma truta*). The canyon is very attractive and vivid; it is surrounded by inaccessible, stiff cliffs that are sometimes even several hundred meters high.

Врело

Извор недалеко од села Јеловица, на око 33 км од Пирота, у сливу Дојкиначке и Јеловичке реке, на Старој планини. Карактеристичан је по томе што потпуно пресуши једном годишње, у августу месецу, у приближно истом временском периоду. Око самог извора на висини од 730м, данас се налази излетиште, комплекс викендица и одмаралиште, као и два рибњака пастрмке. Иначе Врело представља изазов за све озбиљне рониоце и истраживаче подземних пећина и јама. Недавно, у октобру 2012.године, експедиција немачких рониоца заронила је до невероватних 48 метара дубине, а претпоставља се да подземни канали, преко подземног крашког језера допиру до другог краја Старе планине, места званог Сенокос, у општини Димитровград.

Vrelo

This is a spring not far from village Jelovica, about 33 km from Pirot, in the river basin of the Dojkinacka and Jelovicka rivers, on Stara Planina mountain. This spring is specific because it dries up once a year in August, at approximately always the same time. There is a vacation area, some cottages and a vacation resort, as well as 2 trout fishponds in the area surrounding the spring, on 730 m altitude. Vrelo presents a challenge for all experienced divers and researchers of underground caves and pits. Not long ago, in October 2012, an expedition of German divers dived to an incredible depth of 48 m. It is assumed that underground channels go through the underground karst lake all the way through to the other part of Stara Planina mountain, the area called Senokos in Dimitrovgrad Municipality.

Пећина Ветрена дупка

Пећина Ветрена дупка, једна од највећих у овом делу Србије, налази се на северним огранцима Влашке планине. Подељена је у пет изузетно интересантних целина. Дужина пећине је 4150 метара и као и већина ових облика рељефа, у овом крају, није до краја испитана. Обележена је туристичком пешачком сигнализацијом и приступачна за љубитеље природе, уз обавезну пратњу водича и опрему.

Велика пећина

Налази се на 7км од Пирота у близини села Држина. Дужине је 1440 метара и висине 30 метара. Има четири дворане, богата је посебним облицима пећинског накита од снежнобелог колута, а по свом богатству спада у ред најлепших пећина у карсту Источне Србије. Пећина није до краја испитана и не препоручује се улаз аматерима.

Пећина Владикине плоче

Смештена у истоименој клисури, између села Паклештица и села Рсовци, на Старој планини. У овом делу пећина постоји још неколико пећина које се могу запазити изнад речног корита, на висини од 86 метара. До ових пећина долази се искључиво пешице. Издвајају се следеће пећине: Владикина плоча (дугачка 660м), Мишја пећина (83м), Водена пећина (63м), Пећина код Липе (60м), пећина Топлица (35м), пећина Ветрена (22м), Ладна пећина (17м), Трифунова пећина (15м) и пећина Потпећ (14м).

Vetrena dupka Cave

This cave, one of the largest in this part of Serbia, is located on the north slopes of Vlaska Planina mountain. It is divided into 5 very interesting sections. The cave is 4150 m long and, as many other natural sites in this area, it is not well explored and it is still inaccessible for tourists.

Big Cave

It is 7 km far from Pirot and it is near village Drzina. The cave is 1440 m long and it belongs to the group of the most beautiful caves in karst of Eastern Serbia because of its ornaments. Not safe for use!

Vladikine ploce Cave

This cave is located on Stara Planina mountain, in the gorge bearing the same name, between villages Paklestica and Rsovc. There are a few other caves in this part of gorge and they can be seen from above the river bank at the height of 86m. These caves are reachable only on foot. The following caves stand out: Vladikina Ploca Cave 660 m long, Mouse Cave (83m), Water Cave (63m), Cave at the Linden tree (60m), Toplica Cave (35m), Vetrena Cave (22m), Cold Cave (17m), Trifun's Cave(15m) and Potpec Cave (14m).

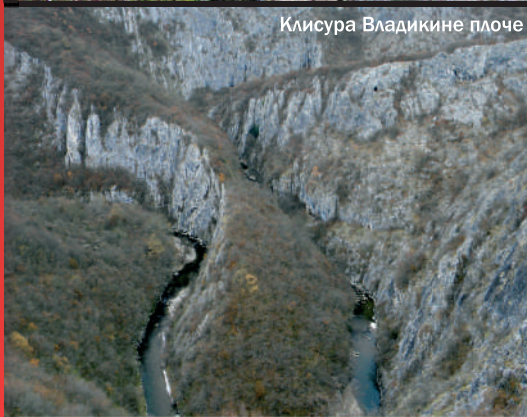

Росомачки лонци
Славињско грло

ВОДОПАДИ, КЛИСУРЕ И ПЕЃИНЕ

Клисура Владикине плоче

Водопад
Тупавица

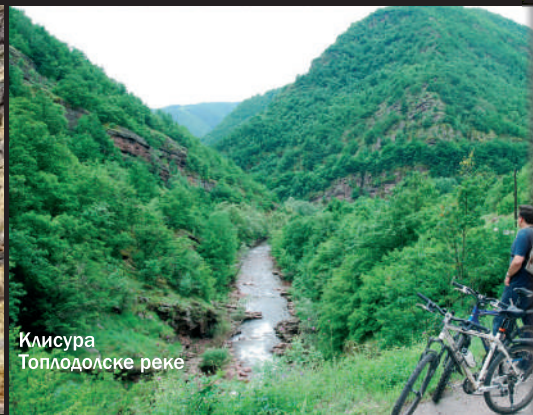

Улаз у пећину Владикине плоче

Калуђерски водопад

Клисура
Топлодолске реке

Туристичка организација Пирот
Србија, Пирот, Српских владара 77

Tourist organization of Piro
Serbia, Piro, Srpskih vladara street 77

www.topirot.com
top010@mts.rs

tel +381 10 320 838
fax +381 10 320 839

Дођите на Стару планину високо,
одморите душу и око!

VODOPADI, KLISURE I PEČINE (sedmo izdanje)

Izdavač:
Turistička organizacija Piro

Za izdavača:
Bratislav Zlatkov, direktor

Lektor i korektor teksta na srpskom:
Dragana Nejčović

Prevod:
Jovana Kapešić

Tekst priredio:
Dragan Jovanović, dipl. org. za turizam i ugostiteljstvo
Bratislav Zlatkov, profesor geografije

Dizajn brošure:
Milan Branković

WATERFALLS, GORGES AND CAVES (seventh edition)

Publisher:
Tourist organization of Piro

For the publisher:
Bratislav Zlatkov, Director

Lecturer and corrector of the text in Serbian:
Dragana Nejčović

Interpreter and editor:
Jovana Kapešić

Text prepared by:
Dragan Jovanović, degree in tourism and catering
Bratislav Zlatkov, professor of geography

Design:
Milan Branković

Fotografije:
TO Piro, Dragan Bosnić,
Dragan Jovanović, Igor Djordjević,
Aleksandar Čirić, Robert Ilić

Štampa:
Birograf Comp d.o.o. Beograd

Tiraž: 3.000 primeraka
Piro, novembar 2020.

Photos:
TO Piro, Dragan Bosnić,
Dragan Jovanović, Igor Djordjević,
Aleksandar Čirić, Robert Ilić

Printing:
Birograf Comp d.o.o. Belgrade

Circulation: 3,000 copies
Piro, November 2020.

CIP - Каталогizacija u publikaciji –
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

551.435.11(497.11)(036)

551.435.84(497.11)(036)

JOVANOVIĆ, Dragan, 1968-

Водопади, клисуре и пећине = Waterfalls, gorges and caves / [tekst priredio, text prepared by Dragan Jovanović, Bratislav Zlatkov]; [fotografije, photos Dragan Bosnić ... [i dr.]]; [prevod, interpreter and editor Jovana Kapešić]. - 7. izd. = 7th ed. - Piro: Turistička organizacija "Piro" = Tourist organization of Piro, 2020 (Beograd: Birograf comp.). - [16] str. : fotoogr. ; 16 x 16 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 3.000. - Библиографија: стр. [16].

ISBN 978-86-913191-4-4

1. Златков, Братислав, 1981- [аутор]

а) Водопади – Србија – Водичи б) Клисуре – Србија – Водичи в) Пећине – Србија – Водичи

COBISS.SR-ID 27124489

Korišćena literatura:

- Geografija Ponišavlja, Dr. Stevan M. Stanković
- Turistička geografija, Prof. dr. Jovan Dinić, Beograd, 1993.g.
- Sajt JP "Srbija šume", www.srbijasume.rs
- Upoznaj Piro i okolinu, Dragan Jovanović

Used literature:

- Geography of Ponišavlje, Dr Stevan M. Stanković
- Tourist geography, Md Jovan Dinić, Belgrade, 1993.
- Website JP Serbia Forest, www.srbijasume.rs
- Discover Piro and environment, Dragan Jovanović